

3 Ιανουαρίου 1945

Η κυβέρνηση κατευνασμού

Η κυβέρνηση εθνικής ενότητας του Γεωργίου Παπανδρέου έφτασε στην ελεύθερη Αθήνα, από το Κάιρο, στις 18 Οκτωβρίου 1944, ενώ τη στρατιωτική διοίκηση της πρωτεύουσας είχε αναλάβει, τέσσερις μέρες πριν, ο Άγγλος στρατηγός Σκόμπι. Η πρώτη αυτή κυβέρνηση διαλύθηκε, ύστερα από μερικές εβδομάδες, καθώς προκύψανε μεγάλες διαφωνίες, σχετικά με το αν ο ΕΛΑΣ (Ελληνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός) θα συνέχιζε να υπάρχει ή θα διαλυόταν.

Στις 3 Δεκεμβρίου 1944, ξέσπασε το Δεκεμβριανό κίνημα. Ξεκίνησε, όταν ένα συλλαλητήριο, εναντίον των Άγγλων, αιματοκυλίστηκε στην πλατεία Συντάγματος, ακριβώς την προηγούμενη της ημέρας, που θα άρχιζε η δίκη των δοσίλογων. Σ' ελάχιστο διάστημα, ο ΕΛΑΣ έλεγχε το μεγαλύτερο μέρος της Αθήνας. Τα Χριστούγεννα, ο ίδιος ο πρωθυπουργός της Αγγλίας, Ουίστον Τσόρτσιλ, έφτασε στην Αθήνα με πρόθεση να συμβιβάσει τα πράγματα. Οι προτάσεις του απορρίφθηκαν από το ΕΑΜ (Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο).

Στις 31 Δεκεμβρίου, ο αρχιεπίσκοπος Αθηνών Δαμασκηνός ορκίστηκε αντιβασιλιάς. Στις 3 Ιανουαρίου 1945, πρωθυπουργός αναλάμβανε ο στρατηγός Νικόλαος Πλαστήρας, επικεφαλής της «κυβέρνησης κατευνασμού», όπως αποκλήθηκε.

Ο άλλοτε ατρόμητος συνταγματάρχης της Μ. Ασίας (τον είχαν αποκαλέσει «Μαύρο καβαλάρη») σχημάτισε την κυβέρνησή του, ενώ στα Τουρκοβούνια, τον Κηφισό και τον Πειραιά οι μάχες μαινονταν, ανάμεσα στους Άγγλους και στους άνδρες του ΕΛΑΣ. Και η αγγλική αεροπορία βομβάρδιζε ανελέητα χτυπώντας και αμάχους.

Ο Πλαστήρας βάλθηκε να ειρηνεύσει τη χώρα, παρ' όλες τις πιέσεις των Άγγλων και τις

δυσκολίες. Οι συνομιλίες της κυβέρνησής του με την ηγεσία του ΕΑΜ είχαν αίσια κατάληξη. Στις 12 Φεβρουαρίου 1945, υπογράφηκε η συμφωνία της Βάρκιζας, με κυριότερο όρο τη διάλυση του ΕΛΑΣ.

Η «κυβέρνηση κατευνασμού» διατηρήθηκε, συνολικά, 94 μέρες. Από τις 8 Απριλίου 1945 ως τις εκλογές της 31ης Μαρτίου 1946, παρέλασαν άλλες τέσσερις κυβερνήσεις. Στο μεταξύ, είχε επέλθει ο διχασμός. Το ΚΚΕ κήρυξε αποχή από τις εκλογές της 31ης Μαρτίου, ενώ η επίθεση στο Λιτόχωρο, στις 26 του ίδιου μήνα, θεωρήθηκε η απαρχή του εμφύλιου πολέμου, που ακολούθησε.

1874: Ο Στρατάρχης Φρανσίσκο Σεράνο γίνεται δικτάτορας της Ισπανίας.

1926: Ο Θεόδωρος Πάγκαλος ανακηρύσσεται δικτάτορας της Ελλάδας μετά από πραξικόπημα τον προηγούμενο Ιούνιο. Ανατράπηκε τον επόμενο Αύγουστο.

1941: Ιταλική συντριβή στην Μπαρντία (σήμερα, λιμάνι της Λιβύης, κοντά στα σύνορα με την Αίγυπτο). Οι Άγγλοι συλλαμβάνουν 80.000 αιχμαλώτους πείθοντας τον Χίτλερ ότι δεν μπορεί να εμπιστευτεί τον Μουσολίνι ([βλ. και 9.12.1940](#)). Η ώρα του στρατηγού Ρόμελ έχει σημάνει.

1946: Απαγχονίζεται στο Λονδίνο με την κατηγορία της προδοσίας, ο Γουίλιαμ Τζόις που έκανε προπαγάνδα υπέρ των Ναζί σ' όλη τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου πολέμου. Ήταν γνωστός ως «Λόρδος Χόου – Χόου».

1959: Η Αλάσκα εντάσσεται στις ΗΠΑ ως η 49η πολιτεία τους.

1967: Πεθαίνει στο νοσοκομείο (από καρκίνο, όπως ανακοινώθηκε) ο Τζακ Ρούμπι που πυροβόλησε τον Λι Χάρβεϊ Όσβαλντ, πριν ο τελευταίος προλάβει να απολογηθεί για την κατηγορία ότι ήταν ο δολοφόνος του προέδρου Κένεντι.

1972: Ο Αυστριακός Κουρτ Βαλντχάιμ αναλαμβάνει γενικός γραμματέας του ΟΗΕ για τη δεκαετία ως το 1982. Διαδέχτηκε τον Βερμανό Ου Θαντ, ενώ η θητεία του σφραγίστηκε από τις εναντίον του κατηγορίες ότι είχε υπάρξει συνεργάτης των ναζί.

1990: Στον Παναμά, ο πρώην ηγέτης Μανουέλ Αντόνιο Νοριέγκα παραδίνεται στις αμερικανικές αρχές, 10 ημέρες αφότου κατέφυγε στην πρεσβεία του Βατικανού, μετά την εισβολή των Αμερικανών.

1993: Οι πρόεδροι της Ρωσίας και των ΗΠΑ, Μπόρις Γιέλτσιν και Τζορτζ Μπους αντίστοιχα, υπογράφουν την συνθήκη «Σταρτ 2», με την οποία συμφωνούν να καταστρέψουν τα δύο τρίτα των ρωσικών και των αμερικανικών πυρηνικών κεφαλών.

1994: Και οι 124 επιβάτες ενός ρωσικού αεροσκάφους «Τουπόλεφ 154» χάνουν την ζωή τους, όταν αυτό προσκρούει στο έδαφος κοντά στο Μαμόνι στην Σιβηρία.

2009: Μια βδομάδα μετά την έναρξη των ισραηλινών αεροπορικών επιδρομών στη λωρίδα της Γάζας, το Ισραήλ ξεκινά και χερσαίες επιχειρήσεις με αντικειμενικό σκοπό την εξάρθρωση της παλαιστινιακής οργάνωσης Χαμάς.

2015: Ο πρώην πρωθυπουργός Γιώργος Παπανδρέου εγκαταλείπει το ΠΑΣΟΚ και αναγγέλλει την ίδρυση νέου κόμματος με την ονομασία Κίνημα Δημοκρατών Σοσιαλιστών.

3 Ιανουαρίου 1875

Πεθαίνει ο εγκυκλοπαιδιστής Λαρούς

Η πρώτη εγκυκλοπαίδεια, η 28τομη των Γάλλων Ντενίς Ντιντερό (1713 – 1784) και Ζαν ντ' Αλαμπέρ (1717 - 1783), χρειάστηκε 26 χρόνια για να ολοκληρωθεί και κατέληξε σε οικονομική αποτυχία. Η επόμενη αξιόλογη προσπάθεια, αυτή του επίσης Γάλλου Πιέρ Λαρούς, έγινε περίπου έναν αιώνα αργότερα και πήρε έντεκα χρόνια (1866 – 1876) ώσπου να εκδοθεί και το τελευταίο τεύχος καθώς ο εκδότης της κυκλοφορούσε ένα τεύχος κάθε 15 μέρες. Είναι το 15τομο «Μεγάλο Παγκόσμιο Λεξικό του 19ου αιώνα» που γνώρισε εκδοτική επιτυχία. Μόνο που ο Πιέρ Λαρούς δεν πρόλαβε να το δει ολοκληρωμένο. Πέθανε στις 3 Ιανουαρίου 1875. Γιος σιδηρουργού, γεννήθηκε στις 23 Οκτωβρίου 1817 αλλά ευτύχησε να πάρει υποτροφία για σπουδές στις Βερσαλλίες. Στα 1840, βρισκόταν στο Παρίσι συγγράφοντας ένα μικρό λεξικό που εκδόθηκε το 1849. Ασχολήθηκε με τη γραμματική και διάφορα γλωσσικά εγχειρίδια τα οποία γνώρισαν μεγάλη επιτυχία και του απέφεραν χρήματα αρκετά για να του επιτρέψουν το μεγάλο τόλμημα. Η 15τομη εγκυκλοπαίδειά του φιλοδόχησε να συμπεριλάβει όλες τις ως τότε αναπτυσσόμενες επιστημονικές τοποθετήσεις, ακόμα και εκείνες που δεν ήταν αποδεκτές από την πλειονότητα του επιστημονικού κόσμου. Η «πρώτη φιλοδοξία μου ήταν να διδάξω τα παιδιά», έγραψε. Δίδαξε τους μετά από αυτόν εκδότες καθώς οι σύγχρονες εγκυκλοπαίδειες στηρίζονται στη φιλοσοφία και τη δομή του «Λαρούς».

1843: Παγκόσμια πρώτη, στο Παρίσι, της όπερας του Γκαετάνο Ντονιτσέλι, «Δον Πασκουάλε».

1924: Ο Βρετανός αιγυπτολόγος Χάουαρντ Κάρτερ αποκαλύπτει την σαρκοφάγο του Τουταγχαμών στην Κοιλάδα των Βασιλέων, κοντά στο Λούξορ. Ο τάφος είχε βρεθεί από τον προηγούμενο Νοέμβριο.

1926: Πεθαίνει ο Τσέχος συγγραφέας και ποιητής, Γιάροσλαβ Χάσεκ, διάσημος για το έργο του «Ο καλός στρατιώτης Σβέικ». Είχε γεννηθεί στις 3 Απριλίου 1883.

1958: Ο Άγγλος εξερευνητής Έντμοντ Πέρσιβαλ Χίλαρι, κατακτητής ήδη του Έβερεστ (της πιο ψηλής κορφής των Ιμαλαΐων), φθάνει στον Νότιο Πόλο.

1962: Παρουσία του πρωθυπουργού Κωνσταντίνου Καραμανλή, του μελλοντικού βασιλιά της Ισπανίας, Χουάν Κάρλος, και 38.000 θεατών, εγκαινιάζεται το γήπεδο της ΑΕΚ στη Νέα Φιλαδέλφεια, με τον αγώνα της γηπεδούχου εναντίον της ισπανικής Μπαρτσελόνα, η οποία και νίκησε 6 – 0. Το γήπεδο έμελλε να κατεδαφιστεί το 2003.

2004: Πέφτει με αλεξίπτωτο στον πλανήτη Άρη το ρομπότ Spirit που σκοπό είχε να εξερευνήσει το εκεί έδαφος. Την επομένη, έπεσε και το Opportunity, αυτό στην άλλη πλευρά του πλανήτη.

2010: Σε ηλικία 80 χρόνων, πεθαίνει ο Γιώργος Καμπανέλλης, ζεν πρεμιέ του θεάτρου και του κινηματογράφου στη δεκαετία του '50.

2023: Σκοτώνεται σε δυστύχημα στα 77 του χρόνια, ο σπουδαίος συνθέτης, κιθαριστής και ραδιοφωνικός παραγωγός, Νότης Μαυρουδής.